

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Práce s textem – interpretace a analýzy
Název učebního materiálu:	Existenciální tematika v české meziválečné literatuře
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_CJ0411
Vyučovací předmět:	Český jazyk a literatura
Ročník:	4. ročník čtyřletého gymnázia, oktáva osmiletého gym.
Autor:	Marie Brožová
Datum vytvoření:	5. 10. 2013
Datum ověření ve výuce:	9. 10. 2013
Druh učebního materiálu:	Pracovní list
Očekávaný výstup:	Žák se při interpretaci výňatků z tvorby Fr. Kafky seznamuje s existenciálním náhledem na život člověka a v konfrontaci s recenzí lit. teoretika objasňuje své chápání Kafkovy tvorby.
Metodické poznámky:	Pracovní list je možné využít k samostatné práci, práci ve dvojicích, či skupinové práci. Osvědčil se požadavek ústních odpovědí na základě písemných poznámek.

Existenciální tematika v české meziválečné literatuře

F. Kafka: „Skládám se z literatury a nejsem schopen být čímkoli jiným.“

„Myslím, že bychom měli číst pouze knihy, které nás zraňují a bodají. Jestliže nás kniha, kterou čteme, neprobudí ranou do hlavy, proč bychom ji vlastně četli? Milý Bože, byli bychom úplně šťastni, kdybychom neměli žádné knihy, a ty knihy, které by nám přinášely radost, bychom si mohli napsat sami, pokud by to bylo nutné. My ovšem potřebujeme knihy, které na nás zapůsobí jako katastrofa, jež nás rozesmutní tak hluboce jako smrt někoho, koho jsme milovali více než sebe, jako kdybychom byli vyhnáni do lesa, kde není na blízku lidská duše, jako sebevražda. **Kniha se musí stát sekerou na zamrzlé moře, které máme ve svém nitru.**“

„Není třeba, abys vycházel z domu. Zůstaň u stolu a naslouchej. Vlastně ani nenaslouchej, jenom čekej. Vlastně ani nečekej, buď zcela tichý a sám. Svět se ti nabídne, abys ho odhalil, nemůže jinak, uchvácen se bude před tebou vinout.“

Podněty k interpretaci:

1. Vyberte si jeden z citátů z Kafkových úvah a v kontextu znalostí o Kafkově životě a tvorbě interpretujte jeho obsah.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Se kterou nábožensko-filozofickou soustavou má shodné rysy třetí citace? O jaké shodné rysy se jedná?

.....

.....

.....

3. Souhlasíte s Kafkovým pohledem na výběr knih? Jaká je vaše zkušenost s výběrem knih individuální četby mezi vašimi vrstevníky?

.....

.....

.....

.....

F. Kafka: Proces

„Dveřník tedy toho muže oklamal,“ řekl K. ihned, ten příběh ho velmi poutal. „Neukvapuj se,“ řekl duchovní, „nepřejímej cizí mínění, aniž je přezkoumáš. Pověděl jsem ti příběh ve znění, jak je zapsán. O klamu tam není ani slova.“ „Je to však jasné,“ řekl K., „a tvůj první výklad byl zcela správný. Dveřník pověděl to spásné slovo teprve tehdy, když tomu muži už nemohlo pomoci.“ „Nebyl dřív tázán,“ řekl duchovní, „považ také, že to byl jen dveřník a jako dveřník splnil svou povinnost.“ „Proč

myslíš, že splnil svou povinnost? “zeptal se K., „nesplnil ji. Jeho povinností bylo snad, aby nevpustil nikoho cizího, tohoto muže však, pro něhož byl vchod určen, měl vpustit.“ „Nemáš dosti úcty k tomu, co je psáno, a pozměňuješ příběh,“ řekl duchovní. „Příběh obsahuje o vpuštění do zákona dvě důležitá prohlášení dveřníková, jedno na začátku, jedno na konci. První místo zní: že ho teď nemůže vpustit, a druhé: ten vchod zde byl určen jen pro tebe. Kdyby mezi oběma prohlášeními byl nějaký rozpor, měl bys pravdu, a dveřník by byl toho muže oklamal. Není zde však rozporu. Naopak, druhé prohlášení míří dokonce k tomu prvnímu. Skoro by se mohlo říci, že dveřník učinil víc, než bylo jeho povinností, když tomu muži nadhodil možnost, že snad bude jednou vpuštěn.

Recenze Přemysla Ruta z doslovu k Procesu:

Skutečnost viny je v těch podivných příbězích nesporná, všudypřítomná, je to však vina hlubší než každá schopnost diagnózy, je **neoddělitelně spjatá se samotnou lidskou existencí**, vzniká zrozením do tohoto světa a přitom není redukovatelná jen na dědičný hřích, na přestoupení prvotního zákazu ovoce ze stromu poznání dobrého a zlého. **Hrůzná síla Kafkových příběhů tkví v tom, že i při nejnePOCHOPITELNĚJŠÍCH, ba nejabsurdnějších verdiktech cítíme, že jsou – v jakémsi neznámém smyslu – spravedlivé.** Cítí to ostatně i jejich oběť, proto se tak nedostatečně a neúčinně brání.

4. Charakterizujte dějový kontext ukázky.

.....

.....

.....

.....

.....

5. V čem spočívá podle vašeho názoru protagonistova vina?

.....

.....

.....

6. Jaký postoj zaujímá vypravěč k protagonistovi?

.....

.....

.....

7. Souhlasíte s vysvětlením pojetí viny v recenzi k dílu? Odpověď odůvodněte.

.....

.....

.....

.....